

**Sistema internacional contemporani**

Codi: 101090

Crèdits: 6

| Titulació                                 | Tipus | Curs | Semestre |
|-------------------------------------------|-------|------|----------|
| 2500259 Ciència Política i Gestió Pública | OB    | 3    | 1        |
| 2503778 Relacions Internacionals          | OB    | 2    | 1        |

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

**Professor/a de contacte**

Nom: Oriol Costa Fernández

Correu electrònic: Oriol.Costa@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: Sí

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

**Equip docent**

Maria Ester Barbé Izuel

**Prerequisits**

L'estudiant ha de tenir un coneixements previs bàsics, adquirits a l'assignatura de Relacions Internacionals o similar, així com la capacitat d'informar-se de l'actualitat internacional mitjançant fonts diverses, en molts casos en llengua anglesa. També es demana habilitat en l'anàlisi i la retenció d'informació, així com ser capaç d'elaborar una argumentació sòlida i contraposar i exposar idees, de cara a treballs i pràctiques que es realitzaran durant les sessions del curs.

**Objectius**

Aquesta assignatura té caràcter de formació avançada, i complementària als coneixements adquirits en cursos previs i de personalitat més bàsica (Relacions Internacionals). Serà d'utilitat per a adquirir coneixements del sistema internacional posterior a la Guerra Freda i per tant un recolzament necessari per tots aquells que vulguis cursar, posteriorment, l'itinerari de Relacions Internacionals del grau de CPGP o el propi grau de RRII, així com altres postgraus relacionats amb la disciplina.

Els objectius bàsics del curs són: que l'alumne adquireixi coneixement dels processos fonamentals de canvi del sistema internacional de l'època de post Guerra Freda, en àmbits tan diversos com les noves formes i centres de poder, els actors que prenen rols dels quals abans no disposaven, els reptes, conflictes i llaços que es presenten com a novetat, així com l'aprofundiment en eixos temàtics concrets i propis de l'època. D'aquesta manera, l'estudiant ha de desenvolupar la seva capacitat analítica en afers internacionals i ser capaç d'exposar, contraposar i argumentar idees i conceptes relacionats amb aquest àmbit.

**Competències**

#### Ciència Política i Gestió Pública

- Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets.
- Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
- Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
- Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.

#### Relacions Internacionals

- Analitzar casos i fenòmens de lesfera internacional i interpretar textos polítics diversos fent servir les teories polítiques contemporànies.
- Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
- Diferenciar les principals teories de les relacions internacionals i els seus diversos camps (teoria internacional, conflictes i seguretat, organitzacions internacionals, economia política internacional, etc.) per aplicar-los a la pràctica professional.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Utilitzar les diferents eines d'anàlisi del sistema internacional contemporani, i dels seus subsistemes funcionals i regionals o geogràfics.

### Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.
2. Aplicar els diferents enfocaments teòrics a l'anàlisi del sistema internacional i dels seus subsistemes i a la política internacional europea.
3. Aplicar els diferents enfocaments teòrics, amb aproximació constructivista, a l'actuació de les organitzacions internacionals.
4. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
5. Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.

6. Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
7. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
8. Descriure els principals elements que caracteritzen la societat internacional global (1945-2000).
9. Descriure l'ordre internacional: anarquia versus ordre, societat d'estats i societat transnacional.
10. Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
11. Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
12. Exposar les grans aproximacions a les relacions internacionals (realisme, transnacionalisme, estructuralisme).
13. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
14. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
15. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
16. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
17. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
18. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
19. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
20. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
21. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
22. Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
23. Treballar autònomament.
24. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
25. Utilitzar adequadament la teoria i els conceptes de les relacions internacionals (tradicions de pensament hobbesiana, grociana i kantiana).
26. Utilitzar els enfocaments teòrics i metateòrics per analitzar l'impacte de la globalització en la seguretat, l'economia i la societat, tant a escala transnacional i estatal com en les diferents organitzacions internacionals.
27. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
28. Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.
29. Valorar casos concrets de canvi i de continuïtat en el sistema internacional, en els principals subsistemes regionals (europeu, americà, asiàtic) i en els subsistemes econòmic i de seguretat.
30. Valorar críticament els impactes de la globalització en diferents àmbits: seguretat, medi ambient, drets humans, migracions i pau.

## Continguts

SISTEMA INTERNACIONAL CONTEMPORANI (CURS 2021-2022)

### **ORDRE INTERNACIONAL: CONCEPTES I INSTRUMENTS D'ANÀLISI**

1. *1. Introducció al sistema internacional contemporani (post-guerra freda)*

Ordre internacional: Aproximacions clàssiques (Hobbes, Groci, Kant)

Tipologies d'ordre: internacional, globalitzat, mundial, internacional globalitzat

Nivells d'anàlisi: globalització descentralitzada

## Multidimensionalitat de l'agenda internacional

### 1. 2. *Ordre internacional globalitzat: Sistema d'estats*

Sistema d'estats (pluralisme)

Món westfalià: la sobirania dels estats

Ordre internacional basat en:

- Potències (jerarquia)
- Institucions (multilateralisme)
- Valors (solidarisme)

### 1. 3. *Ordre internacional globalitzat: Globalització*

Globalització: fi de la geografia, món únic (desigual), instantaneïtat i densitat d'interaccions

Transformació del sistema capitalista: cadenes globals de valor

Revolució tecnològica de la informació

Ordre com a governança global:

- Més enllà del sistema d'estats (Comissió de Governança Global, 1995)
- Provisió de bens públics internacionals (salut, medi ambient)
- Augment de la governança entre estats (xarxes transgovernamentals)
- Governança privada (autoritats privades)

### 1. 4. *Canvi i ordre internacional globalitzat*

Dinàmiques de canvi en l'estructura del sistema internacional (material, normativa i institucional)

Factors de canvi: Poder, idees i institucions

- Poder: Competició pel poder i distribució del poder
- Distribució del poder: polaritat i multicentrisme
- Idees (normes i valors): compartides i rivals
- Normes de coexistència, cooperació i solidarisme
- Normes emergents: Seguretat humana i desenvolupament sostenible
- Institucions: Multilateralisme formal i informal (organitzacions internacionals, convencions, minilateralisme)
- Multilateralisme pràctic (utilitarisme) i normatiu (principi d'actuació)

## **SISTEMA INTERNACIONAL CONTEMPORANI: CANVI I CONTINUITAT DE L'ORDRE INTERNACIONAL A PARTIR DE 1989**

### 1. 5. *Grans etapes de canvi*

Etapa constitutiva (1989-2001)

Etapa de transició (2001-2008)

Etapa de contestació (des de 2008)

1. 6. *Constitució de l'ordre internacional: Hegemonia dels Estats Units*

Moment unipolar

Hegemonia dels Estats Units: base material i normativa

Líder de l'ordre econòmic liberal (occidental)

Hiperpotència militar, sense rivals i sense missió

\*Estudi de cas: guerra del Golf - 1991

1. 7. *Constitució de l'ordre internacional: Moment neo-idealista*

Neo-idealisme: Nou Ordre Internacional (Bush)

Ideari liberal: democràcia, economia de mercat, drets humans

Neo-liberalisme econòmic: Consens de Washington

Solidarisme liberal i normes emergents: Protecció de civils

\*Estudi de cas: Operacions de pau de Nacions Unides en el context de les "noves guerres"

1. 8. *Constitució de l'ordre internacional: Governança global institucionalitzada*

Reactivació institucional: Consell de Seguretat de Nacions Unides

Maleabilitat de les institucions: OTAN, UE

\*Estudis de cas: Noves institucions

Institucionalització de normes establertes:

- Organització Mundial del Comerç - 1994 (lliure comerç)

Institucionalització de normes emergents:

- Conferència de Nacions Unides sobre medi ambient i desenvolupament - Rio 1992 (desenvolupament sostenible)

- Estatut de Roma del Tribunal Penal Internacional - 1998 (justícia penal internacional)

- Convenció d'Ottawa sobre les mines anti-personals - 1997 (protecció de civils)

1. 9. *Transició (entre constitució i crisi de l'ordre internacional): Erosió de l'hegemonia*

Moment uni-multipolar

Potències emergents - BRIC. Entrada de Xina a l'OMC (2001)

Atacs del 11/S (2001) i terrorisme global. Rivalitat asimètrica

Rivalitat en l'agenda de proliferació nuclear (Iran, Corea del Nord)

Mecanismes d'erosió de l'hegemonia: *Soft balancing*

\*Estudi de cas: Kosovo o emergència de Rússia com a rival

1. 10. *Transició (entre constitució i crisi de l'ordre internacional): Normes en discussió*

Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (2000-2015): models de desenvolupament i l'aparició del Sud Global

Lluita contra el terror i estat i-liberal: tortura, mercenaris

Limitacions del solidarisme liberal: Protecció de civils vs. sobirania

\*Estudi de cas: Emergència de la Responsabilitat de Protegir en un context de fracàs (Bòsnia, Rwanda, Kosovo) pel que fa a la protecció de civils.

1. 11. *Transició (entre constitució i crisi de l'ordre internacional): Síntomes de crisi institucional*

Unilateralisme dels Estats Units: la guerra d'Iraq i el Consell de Seguretat (2003)

Multilateralisme alternatiu: Estats Units i *coalitions of the willing*

\*Estudis de cas: Limitacions dels mecanismes de governança global

- OMC (potències emergents i confrontació d'interessos)
- Convenció d'Ottawa i Tribunal Penal Internacional (nombre de membres)
- Reforma del Consell de Seguretat de Nacions Unides (problemes de legitimitat)
- Creació del Consell de Drets Humans (redistribució de poder)
- Tractat de No Prolifерació Nuclear (erosió del règim)

1. 12. *Contestació de l'ordre internacional: Multipolaritat fragmentària*

Redistribució de poder: emergència econòmica xinesa, competició pels recursos i rivalitat tecnològica

Crisi econòmica (2008) en un escenari de canvi (Xina com a potència financera). Inicis de desglobalització

Retorn de la *power politics*: transició de poder i rivalitat Xina-Estats Units

\*Estudis de cas: Retorn de la *power politics*

- Re-emergència de Rússia: Geòrgia (2008), Ucraïna (2014)
- Emergència de Xina al Pacífic: Mar de Xina Meridional

1. 13. *Contestació de l'ordre internacional: Controvèrsia normativa*

Objectius de Desenvolupament Sostenible (2015-2030) en el marc de les crítiques a la globalització

Controvèrsies sobre les normes de solidarisme liberal (drets individuals)

Reformulació normativa: rol de Xina, Rússia, Sud global i Estats Units

\*Estudis de cas: Controvèrsies normatives

- Re-definició dels Drets Humans en base als valors tradicionals (Consell de Drets Humans)
- Erosió de la justícia penal internacional en base a la sobirania nacional i a l'anti-colonialisme (Tribunal Penal Internacional)
- Erosió de la igualtat de gènere en base al dret a la vida (Drets i Salut Reproductiva i Sexual)

#### 1. 14. *Contestació de l'ordre internacional: Crisi del multilateralisme*

Crisi de l'ordre internacional liberal. Actors: noves potències, Sud Global i Estats Units

Crisi financera (2008) i canvis en el minilateralisme: del G7 al G20

Fracàs de les reformes institucionals (FMI) i multilateralisme alternatiu (institucions liderades per Xina)

L'anti-multilateralisme dels Estats Units (Trump): erosió de l'OMC, OTAN, INF, UNESCO, Acords de Paris, OMS

\* Estudi de cas: Crisi institucional

- Bloqueig de l'OMC (des de 2008)

#### 1. 15. *Ordre internacional en el segle XXI: balanç*

Tres grans crisis: 2001 (terrorisme), 2008 (economia), 2020 (salut)

Identificació dels canvis en poder, idees i institucions

L'impacte de la Covid-19 com a reafirmació de les tendències de canvi

### **PRÀCTIQUES DE CURS**

En aquesta secció es recull (a títol indicatiu) un seguit de matèries, pròpies del context normatiu del desenvolupament sostenible i de la seguretat humana, presents avui dia en l'agenda de les negociacions internacionals. Durant el curs es treballa sobre dos temes concrets amb la intenció de produir breus fitxes per part dels estudiants que posteriorment es discuteixen a classe i donen lloc a un exercici individual, tot aplicant el marc analític de l'emergència, acceptació i internalització o contestació de les normes internacionals (informació i materials al Campus Virtual).

1. Diamants de conflicte
2. Canvi climàtic
3. Responsabilitat de Protegir
4. Dones, pau i seguretat (Resolució 1325 del Consell de Seguretat)
5. Drets i salut sexual i reproductiva
6. Refugiats i desplaçats
7. Diversitat biològica
8. Salut global
9. Deforestació i degradació dels boscos
10. Transgènic

Durant el curs 2021-2022 es faran dues pràctiques, en torn a dues normes que generen molt de debat en l'agenda internacional: Canvi climàtic i drets i salut sexual i reproductiva. Les instruccions sobre les sessions pràctiques es troben al Campus Virtual (CV). Al marge d'altres documents (recollits al CV), s'ha de consultar, com a lectura bàsica per les pràctiques:

Barbé, E. (dir)., *Las normas Internacionales ante la crisis del orden liberal*, Tecnos, Madrid, 2021.

### **Metodologia**

L'estudiant haurà de desenvolupar-se en aquesta assignatura en un conjunt divers d'activitats, que tindran cadascuna un pes determinat en les hores de dedicació i en el pes en la nota final de la matèria.

La present assignatura, atès que presenta una càrrega de 6 crèdits ECTS, implica una dedicació per part de l'estudiant de 150 hores en total, que es distribuïran de la manera que segueix:

-Classes magistrals: són sessions de presentació de la matèria realitzades a l'aula en diferents sessions, que aniran acompanyades de l'ús de les TIC i presentaran una estructura el més dinàmica possible. Es pretén, per

tant, que a més a més de l'exposició dels temes per part del/la professor/a es creï una situació còmode de participació, comunicació i discussió.

-Aprentatge amb suport audiovisual: es passarà, al llarg del curs, documentals i/o pel·lícules per tal d'il·lustrar de manera més suggerent el bloc del temari, a discrecionalitat del/la professor/a. Aquestes sessions tenen l'objectiu d'acostar l'estudiant a punts del programa que poden quedar més clar a partir de visionats.

-Exercicis a classe: són activitats realitzades en solitari o en grup, amb l'objectiu que els estudiants es familiaritzin amb els conceptes més bàsics de l'assignatura.

-Seminars en grups reduïts: tindran lloc sessions pràctiques en seminars de grups reduïts, per tal que el debat i la discussió de continguts siguin viables. Els alumnes hauran de demostrar que han sabut aprofundir en l'àmbit que se'ls reclama, que han dedicat temps a les lectures corresponents i que han fet un exercici de reflexió al voltant del tema de treball. Durant el curs es treballa sobre dos temes concrets (a anunciar durant el curs), amb la intenció de produir breus fitxes per part dels estudiants que posteriorment es discuteixen a classe i donen lloc a un exercici individual, tot aplicant el marc analític de l'emergència, acceptació i internalització o contestació de les normes internacionals (informació i materials al Campus Virtual).

-Treball autònom relacionat amb els seminars i exercicis: engloba tota aquella feina que els estudiants han de fer pel seu propi compte per tal d'assolir els coneixements necessaris de cara a la participació a classe, a l'acumulació de coneixements generals i a la redacció dels exercicis corresponents.

-Estudi autònom: són les hores que l'alumnat ha de dedicar a l'estudi de la matèria de forma autònoma, ja sigui mitjançant la lectura dels seus apunts, les lectures obligatòries, les lectures optatives i d'ampliació, o tots aquells materials de suport per a l'assoliment de les competències i els coneixements necessaris per a afrontar els exercicis escrits.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                                                        | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                      |
|--------------------------------------------------------------|-------|------|---------------------------------------------------------------|
| Tipus: Dirigides                                             |       |      |                                                               |
| Aprenentatge amb suport audiovisual                          | 4     | 0,16 | 1, 4, 8, 9, 21, 24, 30                                        |
| Classes magistrals amb ús de les TIC                         | 34    | 1,36 | 1, 4, 6, 8, 9, 14, 17, 21, 23, 28, 30                         |
| Seminars en grups reduïts i sessions pràctiques              | 10    | 0,4  | 1, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 30 |
| Tipus: Supervisades                                          |       |      |                                                               |
| Tutoria treball règim internacional i seguiment curs         | 5     | 0,2  | 1, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 21, 22, 23, 27, 30            |
| Tipus: Autònomes                                             |       |      |                                                               |
| Estudi autònom                                               | 49    | 1,96 | 14, 16, 17, 21, 23                                            |
| Treball autònom relacionat amb els seminars i les pràctiques | 40    | 1,6  | 1, 4, 6, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 30   |

## Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es compon de les parts següents:

1. Examen final de tota la matèria. L'examen (per escrit i individual) pretén verificar el coneixement per part dels estudiants dels conceptes d'anàlisi i de les matèries substantives abordats durant el curs (s'inclou la totalitat del curs, inclosos els aspectes abordats en sessions pràctiques). 50% de la nota. És necessari obtenir, com a mínim, un 5 en l'examen per superar el curs.

2. Sessions pràctiques. L'estudiant ha d'elaborar una fitxa, que haurà de lliurar al professor, per tal d'estructurar els arguments de la seva participació en la pràctica. Les fitxes es lliuren a l'inici de la sessió de seminari. L'avaluació consisteix en el lliurament de fitxes més un breu exercici realitzat en una altra sessió. Hi ha dos temes diferents sobre els que s'estructuren aquestes sessions i cada tema val un 20%.

3. Participació a classe i als debats. Avaluació = 10% de la nota.

Aclariments:

Per tal de poder superar l'assignatura serà condició necessària que no suficient, obtenir com a mínim una nota de 5 a l'examen final de l'assignatura. L'examen persegueix que l'alumne mostri un coneixement bàsic i equilibrat dels continguts teòrics i substantius dels tres blocs del programa. Un cop assolida aquesta nota mínima de 5 a l'examen, es procedirà a fer mitjana ponderada amb les notes de la resta del curs. Quan la nota ponderada final sigui igual o superior a 5 es considerarà l'assignatura com superada.

Els estudiants que hagin suspès l'examen es podran presentar a una recuperació de l'examen. S'articularà també una recuperació per cada pràctica, per als estudiants que les hagin suspès.

Les dates de les pràctiques s'especificaran en el marc de la programació de l'assignatura (veure Campus Virtual). El material per a la realització de aquestes sessions es trobarà al Campus Virtual.

Els i les estudiant podran demanar la revisió de la qualificació de tots els exercicis escrits avaluables.

D'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB, l'avaluació dels alumnes repetidors podrà consistir en una sola prova de síntesi. L'alumnat repetidor que es vulgui acollir a aquesta possibilitat, caldrà que es posi en contacte amb el professorat a principi de curs.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                                                                                   | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------|------|----------------------------------------------------------------------|
| Examen final                                                                                            | 50% | 3     | 0,12 | 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 17, 19, 21, 23, 25, 26, 28, 29, 30   |
| Lliurament de fitxes règim internacional (tema assignat), presentació a classe i breu exercici a l'aula | 20% | 2     | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 30        |
| Lliurament fitxa d'anàlisi de documents (R2P), discussió a classe i exercici                            | 20% | 3     | 0,12 | 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 27, 29 |
| Participació                                                                                            | 10% | 0     | 0    | 4, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 27, 30          |

## Bibliografia

***Nota: bona part del material de lectura obligatòria estarà disponible per mitjans electrònics, ja sigui al campus virtual, ja sigui a través de la biblioteca.***

## **ORDRE INTERNACIONAL: CONCEPTES I INSTRUMENTS D'ANÀLISI**

### **Lectura obligatòria:**

Buzan, Barry, *People, states and fear: An agenda for international security in the post-cold war era*, Essex, ECPR Classics, 2007 (introducción y capítulo 10, texto recogido y traducido en *Revista Académica de Relaciones Internacionales*, núm. 9, octubre 2008, UAM-GERI), Localizable en:

[http://www.relacionesinternacionales.info/ojs/index.php?journal=Relaciones\\_Internacionales](http://www.relacionesinternacionales.info/ojs/index.php?journal=Relaciones_Internacionales)

Arenal, Celestino del, "La nueva sociedad mundial y las nuevas realidades internacionales: Un reto para la teoría y para la política", *Cursos de Derecho Internacional de Vitoria-Gasteiz 2001*, Leioa, 2002, Localizable en: [http://www.ehu.es/cursosderechointernacionalvitoria/ponencias/pdf/2001/2001\\_1.pdf](http://www.ehu.es/cursosderechointernacionalvitoria/ponencias/pdf/2001/2001_1.pdf)

Barbé, Esther, "Ideas, instituciones y poder. El uso de la fuerza en un mundo postoccidental" en ***El Derecho Internacional en el mundo multipolar del siglo XXI. Obra Homenaje al profesor Luis Ignacio Sánchez Rodríguez***, coordinada por Santiago Torres Bernárdez, José Carlos Fernández Rozas, Carlos Fernández de Casadevante Romani, Javier Quel López y Ana Gemma López Martín, Iprolex, Madrid, 2013, pp. 613-630

Nye, Joseph. y Keohane, Robert (2000), "Globalization: What's New? What's Not? (and So What?)", *Foreign Policy*, primavera.

Walt, Stephen, "One World Many Theories", *Foreign Policy*, primavera, 1998

[http://www.columbia.edu/itc/sipa/U6800/readings-sm/foreign\\_pol\\_walt.pdf](http://www.columbia.edu/itc/sipa/U6800/readings-sm/foreign_pol_walt.pdf)

### **Bibliografia de referència:**

Hurrell, Andrew, *On Global Order. Power, Values and the Constitution of International Society*, Oxford U.P., 2009.

Held, David i McGrew, Anthony, *Globalización/Antiglobalización. Sobre la reconstrucción del orden mundial*, Barceloneta, Paidós, 2003.

Judt, Tony, *Algo va mal*, Barcelona, Taurus, 2011.

Nau, Henry R., *Perspectives on International Relations. Power, Institutions and Ideas*, Washington, CQ Press, 2012

## **SISTEMA INTERNACIONAL CONTEMPORANI: CANVI I CONTINUITAT DE L'ORDRE INTERNACIONAL A PARTIR DE 1989**

### **Lectura obligatòria:**

Cox, Michael, "Un mundo en transición: 1989-2009", *Anuari Internacional CIDOB 2010*, CIDOB, Barcelona, 2010, pp 13-22.

Bailes, Alyson K., "El mundo en los últimos veinte años, tendencias y evolución", *Anuari Internacional CIDOB 2008*, CIDOB, Barcelona, 2009, pp 13-24.

Barbé, Esther, "Multilateralismo: Adaptación a un mundo con potencias emergentes", *Revista Española de Derecho Internacional*, núm. 2, 2010.

Barbé Izuel, Esther, "Instituciones, normas y conflictos: los años devorados por las langostas", *Jornadas de Profesores de Derecho Internacional 2011*, Córdoba, 2012 (en prensa).

Costa, Oriol, "¿El multilateralismo global en crisis? Rol y desafíos del sistema ONU, comunicación en el Taller Internacional *El multilateralismo global en crisis: escenarios, causas y manifestaciones*, FLACSO-Ecuador, Quito, 21- 22 de mayo 2012.

Finkelstein, Lawrence S., "What is Global Governance?", *Global Governance*, 1995, pp. 367-372.

Hurrell, Andrew, "Explaining the resurgence of regionalism in world politics", *Review of International Studies*, 1995, vol. 21, núm. 4, (lectura pp. 331-338).

Kaldor, Mary, "In defense of new wars", *Stability*, 2013

Sanahuja, José Antonio, "Narrativas del multilateralismo: «efecto Rashomon» y cambio de poder", *Revista CIDOB d'Afers Internacionals*, núm 101, 2013, 27-54

### **Bibliografia de referència:**

Nair, Sami, *El imperio frente a la diversidad del mundo*, Barcelona, DeBolsillo, 2004.

Zakaria, Fareed, *El mundo después de USA*, Barcelona, Espasa, 2009.

Kagan, Robert, *El retorno de la historia y el fin de los sueños*, Barcelona, Taurus, 2008.

Khanna, Parag, *El segundo mundo*, Barcelona, Paidós, 2008.

Morton Kaplan, *La anarquía que viene*, Barcelona, Ediciones B, 2000.

Stiglitz, Joseph E., *El malestar en la globalización*, Madrid, Punto de Lectura, 2003.

Kupchan, Charles A., *No one's world. The west, the rising rest and the coming global turn*, Oxford, Oxford U.P., 2012.

Keohane, Robert, *Power and Governance in a partially globalized world*, Londres, Routledge, 2002.

Gaddis, J.L., "Toward the Post Cold War World", *Foreign Affairs*, vol. 70, núm. 2, 1991, pp. 102-122.

Kaldor, M., "American Power: from "compellence" to cosmopolitanism?", *International Affairs*, vol 79 núm. 1, 2003, pp. 1-22.

Mearsheimer, J., "The false promise of international institutions", *International Security*, vo.19, num.3, 1994, pp.5-49

Guerisoli, E., "La doctrina Clinton: las guerras humanitarias" a *Programa Teoría de Relaciones Internacionales*, Centro Argentino de Estudios Internacionales, 2006.

Aguirre, Mariano, "Seguridad y violencia: la responsabilidad de los estados", *Anuario CEI paz*, 2007.

Benavides, Lourdes, "El régimen internacional del nuevo humanitarismo", *Revista de Relaciones Internacionales (UAM-GERI)*, núm. 12, 2009, Localitzable a: <http://www.relacionesinternacionales.info/>

Motoc, Iulia i Sanchez Cano, Javier, "Las operaciones de mantenimiento de la paz de las Naciones Unidas en la Posguerra fría", *Agenda ONU: Anuario de la Asociación de Naciones Unidas en España*, 1998, pp.61-84

Johnston, A., "Is China a status quo power?", *International Security*, vol. 27, núm. 4, 2003, pp. 5-56.

Walsh, S. i Whalley, J., "Bridging the North-South divide on climate post Copenhagen" a *CIGIPolicy Briefs*, núm 17, 2009.

Mattoo, A. i Subramanian, A., "From Doha to the Next Bretton Woods. A new material agenda", *Foreign Affairs*, Gener/Febrer, 2009.

Hurrell, A. i Narlikar, A., "A New politics of confrontation? Brazil and India in Multilateral Trade Organizations" a *Global Society* vol.20 núm. 4, 2006, pp. 415-433.

Alonso, José Antonio, Fernández de Lis, Santiago i Steinberg, Federico (coord.), *La reforma de la arquitectura financiera internacional*, Madrid, Empresa Global, 2009.

Tedesco, L. y Youngs, R., "El G20: ¿un multilateralismo peligroso", *FRIDE. Policy Brief*, núm. 15, septiembre 2009.

Kegley, Charles W. y Blanton, Shannon, L., *World Politics. Trend and Transformation*, Boston, Wadsworth, 2012.

Baylis, John, Smith, Steve i Owens, Patricia, *The Globalization of World Politics*, Oxford, Oxford U.P., 2011 (5ª ed.), pp.346-526.

Buzan, Barry i Little, Richard, *International Systems in World History. Remaking the study of international relations*, Oxford, Oxford U.P., 2000, part I.

Barbé, Esther, *Relaciones Internacionales*, Madrid, Tecnos, 2007 (3ª ed.), pp. 129-262.

Ortega Carcelén, Martín, *Cosmocracia. Política global para el siglo XXI*, Madrid, Síntesis, 2006.

Buzan, Barry, *The United States and the Great Powers. World Politics in the Twenty-First Century*, Cambridge, Polity, 2004.

Sanahuja, José Antonio, ¿Un mundo unipolar, multipolar, o apolar? El poder estructural y las transformaciones de la sociedad internacional contemporánea, Cursos de Vitoria 2007.

Hurrell, Andrew, "Hegemony, liberalism and global order: what space for would-be great powers?", *International Affairs*, vol. 82, núm. 1, 2006.

Rosenau, James et al., *Along the domestic-foreign frontier. Exploring governance in a turbulent world*, Cambridge, Cambridge U.P., 1997.

Hall, Rodney Bruce i Biersteker, Thomas J., *The emergence of private authority in global governance*, Cambridge, Cambridge U.P., 2007.

Strange, Susan, *La retirada del estado*, Barcelona, Icaria, 2001.

Tarrow, Sidney, *El nuevo activismo transnacional*, Barcelona, Hacer, 2010.

Jordán, Javier et. al. (eds.), *La seguridad mas allá del estado. Actores no estatales y seguridad internacional*, México, Plaza y Valdés, 2011.

Aldecoa, F. y Cornago, N. (1998) "El Nuevo regionalismo y reestructuración del sistema mundial", *Revista Española de Derecho Internacional*, vol. L, 1998, pp. 59-113.

Buzan, Barry i Waever, Ole, *Regions and Powers. The Structure of International Society*, Cambridge, Cambridge U.P., 2003.

Acharya, Amitav, "The Emerging Regional Architecture of World Politics", *World Politics*, vol. 59, núm. 4, 2007, pp. 629-652.

Kaldor, Mary, *Las nuevas guerras. Violencia organizada en la era global*, Barcelona, Tusquets, 2001.

Duffield, M., *Las nuevas guerras en el mundo global. La convergencia entre desarrollo y seguridad*, Madrid, Catarata, 2004.

Krasner, Stephen (ed.), *International Regimes*, Ithaca, Cornell U.P., 1983.

Ruggie, John Gerard, *Multilateralism Matters. The Theory and Praxis of an Institutional Form*, Nueva York, Columbia U.P., 1993.

Finnemore, M. y Sikkink, K., "International Norms Dynamics and Political Change", *International Organisation*, vol. 52, núm. 4, 1998, pp. 887-917.

Innenarity, Daniel y Solana, Javier (eds.), *La humanidad amenazada: gobernar los riesgos globales*, Barcelona, Paidós, 2011.

Kegley Jr., C. W y Wittkopf, E.R. (eds.), *The Global Agenda: Issues and Perspectives*, McGraw-Hill, 2001.

Lawson, S. (ed.), *The New Agenda for International Relations: From Polarisation to Globalisation in World Politics?*, Cambridge, Polity Press, 2002.

White, B., Little, R. y Smith, M. (eds.), *Issues in World Politics*, Palgrave Macmillan, 2005 (3ª ed.).

## **Programari**

Cap en particular